

**OMAISHOIDON TUKI LOIMAALLA 2019 (Omaishoitolaki 937/2005)**

**Omaishoidolla tarkoitetaan** vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

**Omaishoitosopimuksella tarkoitetaan** hoitajan ja kaupungin välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä.

**Omaishoitajalla tarkoitetaan** hoidettavan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen

**Omaishoidon tuella tarkoitetaan** kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

(Omaishoitolaki 2 §)

**Omaishoidontuen tarkoituksena** on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

(Omaishoitolaki 1§)

**Omaishoidontuen myöntämisen edellytykset**

Kaupunki voi myöntää omaishoidontukea jos:

1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa
2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla
3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää
5. hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista  
(Omaishoitolaki 3 §)

### Omaishoitajaa koskevat vaatimukset

Hoitajan tulee olla hoidettavan omainen tai muu hoidettavan läheinen henkilö, jonka terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia. Hoitajaksi soveltuu henkilö, jonka hoidettava on hoitajakseen hyväksynyt ja joka oman ikänsä, kuntonsa ja elämäntilanteensa puolesta soveltuu tähän tehtävään. Hoitajan on kyettävä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta. Hoitajan toimintakykyä arvioitaessa kiinnitetään huomiota muun muassa hoitajan omiin sairauksiin, muistiin, liikuntakykyyn ja elämäntapoihin.

Hoitajan soveltuvuudesta hoitotyöhön voidaan edellyttää lääkärin ja/tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan lausunto.

### Omaishoidontuen hakeminen ja myöntäminen

Omaishoidontukea haetaan kirjallisesti täyttämällä hakemus. Hakemuksia saa Loimaan sosiaali- ja terveystalokeskuksesta Vareliuksenkatu 1, tai kotisivuilta

[www.loimaa.fi/vammaispalvelut](http://www.loimaa.fi/vammaispalvelut) → omaishoito

### Hakemusten palautus

- Vareliuksenkatu 1, Vammaispalvelujen johtava ohjaaja Susanna Suvinen tai sosiaaliohjaaja Anne Oksanen.

### **Hakemuksen liitteeksi lääkärintodistus, kuntoutussuunnitelma tai muu selvitys hakijan hoidon tarpeesta.**

Omaishoidontukea voi anoa henkilölle, jonka kotikuntalainen mukainen kotipaikka on Loimaa. Tuen myöntämisestä tai epäämisestä tehdään aina kirjallinen päätös hakijalle. Viranhaltijan päätös perustuu kokonaisuuteen jossa asiakkaan luona on suoritettu kotikäynti ja käydään läpi lääkärin- ja/tai muun asiakkaan yhteistyötahon lausunnot.

Päätöksentekoon varataan hakemuksen saapumisajankohdasta lukien 1-2 kk aikaa.

## **Päätöksen ja omaishoitosopimuksen 0-17 -vuotiaille ja 18 -64 -vuotiaille tekee vammaispalveluiden johtava ohjaaja**

Lapsiperheiden, kehitysvammaisten ja vammaispalvelulain mukaisten hakijoiden kotikäynnin ja arvioinnin suorittaa johtava vammaispalveluiden ohjaaja tai hänen pyynnöstään asiakkaan palveluohjauksesta/palveluista vastaava muu viranhaltija.

### Omaishoitosopimus (omaishoitolaki 8 § )

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja Loimaan kaupungin välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Sopimus sisältää seuraavat tiedot:

1. hoitopalkkion määrä ja maksutapa
2. vahvistus oikeudesta lain mukaiseen vapaaseen
3. lain mukaisen vapaan järjestämistapa
4. määräaikaisen sopimuksen kesto
5. hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyksestä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisistä syistä
6. omaishoitajalle tarvittaessa järjestettävästä valmennuksesta ja koulutuksesta (lakiin 01.07.2016 lisätty 3a §)
7. omaishoitajalle tarvittaessa järjestettävistä hyvinvointi- ja terveystarkastuksista (lakiin 01.07.2016 lisätty 3a §)

Sopimus on toimeksiantosopimus, jolloin hoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kaupunkiin.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 § 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

Sopimus laaditaan pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevaksi. Erityisestä ja perustellusta syystä se voi olla määräaikainen.

### Hoito- ja palvelusuunnitelma (omaishoitolaki 7 §)

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma.

Suunnitelmaan tulee kirjata

1. omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
2. muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
3. omaishoitoa tukevat muut palvelut
4. omaishoitajan oikeus vapaaseen ja vapaan järjestämistapa
5. miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana

Suunnitelma tarkistetaan vähintään joka toinen vuosi tai tarvittaessa.

### Omaishoitajan vapaa (omaishoitolaki 4 §)

Omaishoitajalla on lakisääteinen oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Omaishoitajan oikeus vapaaseen kirjataan omaishoidontuesta laadittavaan sopimukseen. Hoidettavan ollessa vähintään puolet kuukaudesta lyhytaikaishoidossa vapaata ei kerry siltä kuukaudelta. Kaupungin on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksen mukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Vapaan pitäminen ei vähennä palkkion määrää.

Omaishoitaja voi pitää lakisääteiset vapaat säännöllisesti kuukausittain tai säästää ne ja pitää pidemmän ajan vapaata yhtäjaksoisesti.

**Vapaita ei kuitenkaan voi pitää etukäteen. Vapaapäivät eivät siirry kalenterivuoden päättyessä enää seuraavaan vuoteen. Vapaapäivien säästämistä ja niiden siirtämisestä yli 3 kuukauden ajalta on sovittava erikseen omaishoidontuesta päättävän viranhaltijan kanssa.**

### Omaishoitajan vapaan järjestäminen

18 -64 täyttäneiden hoidettavien sijaishoito omaishoitajan vapaan ajaksi tapahtuu kaupungin omissa, tai kaupungin järjestämänä yksityisissä laitos- tai palveluasumisyksiköissä, sijaisomaishoitajan avulla, päivähoidon/päivätoiminnan tai omaishoidon lähihoitajan avulla.

0-17-vuotiaiden hoidettavien sijaishoito omaishoitajan vapaan ajaksi tapahtuu kehitysvammaisten lasten ryhmälomituksena, sijaisomaishoitajan avulla tai Loimaan kaupungin kehitysvammaisten palveluasumisen yksikössä.

Asiakasmaksulain 6 b §:n mukaisesti omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta järjestettävästä palvelusta voidaan hoidettavalta periä korkeintaan 11,40 €/vrk. Muista palveluista kuin omaishoitajan lakisääteisestä vapaista peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain, asetuksen tai hyvinvointivaliokunnan vahvistamien ohjeiden mukaisesti maksut.

### **Sijaisomaishoidon palkkiot 1.1.2019**

SIJAISOMAISHOITO (1.ja 2. maksuluokassa)

Hoitopalkkio:

71,31 euroa/vrk, 35,65 euroa/ osa vrk

SIJAISOMAISHOITO (3. ja erityismaksuluokassa)

Hoitopalkkio:

96,78 euroa/vrk, 48,39 euroa/osa vrk

### Omaishoidon palkkion maksaminen

Omaishoidon palkkio maksetaan seuraavan kuukauden 15 päivä. Mikäli maksupäivä osuu viikonloppuun tai arkipyhään, maksetaan palkkio edeltävänä arkipäivänä. Hoitopalkkio on omaishoitajalle veronalaista tuloa

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen kuukauden kuluttua. Mikäli keskeytyminen johtuu hoitajasta tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, vähennetään yhdessä tai useammassa jaksossa kertyvät yli 5 vrk:n menevät päivät

Omaishoidon tuen palkkion voi vaihtaa halutessaan palveluseteliksi osittain tai kokonaan. Palvelusetelin arvo on 28 euroa/kpl.

Hoitopalkkioiden määriä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella, joka vahvistetaan vuosittain. Vuodelle 2018 vahvistettu palkkakerroin on 1,391 joka merkitsee hoitopalkkioihin noin 0,14 prosentin korotusta vuoteen 2017 verrattuna.

Omaishoidon tuen hoitopalkkion vähimmäismäärä on 01.01.2018 lukien 392,57 euroa ja hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkio on vähintään 785,14 euroa.

### Omaishoitajan valmennus ja terveystarkastukset

#### **511/2016 Laki omaishoidon tuesta annetun lain muuttamisesta (lisätty lakiin uusi 3 a §**

Kaupungin velvollisuus on tarvittaessa järjestää omaishoitajan hoitotehtävää tukevia palveluja ja omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten. Omaishoitajan valmennuksen tavoitteena on tukea omaishoitajuutta sekä kehittää omaishoitajaksi ryhtyvän henkilön valmiuksia, kehittää omaishoitajan osaamista omaishoitajana toimimisessa ja ylläpitää valmiuksia omaishoitosuhteen aikana. Valmennus järjestetään yhteistyössä omaishoitoyhdistyksen kanssa. Valmennusta on tarjolla kaikille omaishoitajille.

Kaupungin velvollisuus on tarvittaessa järjestää omaishoitajalle hyvinvointi-

ja terveystarkastuksia, sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveystarkastuksia. Omaishoitajalle järjestetään hyvinvointi- ja terveystarkastus 2:n vuoden välein.

### Omaishoitosopimuksen irtisanominen ja purkaminen (omaishoitolaki 9 § )

Jollei sopimuksessa ole muuta sovittu, kaupunki voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua.

Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksesta johtuen käy tarpeettomaksi; hoidettava sijoittuu pysyvästi tehostettuun asumispalveluun, laitoshoitoon tai hänen kotiuttamisensa sairaalasta, hoito-osastolta tai lyhytaikaishoitoon tarkoitetulta paikalta ei ole todennäköistä. Jos hoidettava kuolee, sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana kuolemantapaus sattui. Muutto toiselle paikkakunnalle, omaishoidontuki päättyy muuttopäivään.

## **Omaishoidontuen palkkioluokkien perusteet 18-64 -vuotiaat**

### **1. Palkkioluokka**

*Hoitopalkkio 403,35 euroa/kk*

- *Omaishoidettava tarvitsee useamman kerran päivässä apua ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissa.*
- *Omaishoidettava tarvitsee runsasta toistuvaa hoitoa/valvontaa vuorokaudessa.*
- *Hoidon sitovuuden lisäksi kiinnitetään huomiota kommunikaatioon ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyviin taitoihin.*
- *Hoidettavalla on vaikeuksia liikkua itsenäisesti kodin ulkopuolella.*
- *Ilman omaishoitajan panosta hoidettava tarvitsisi runsaasti muita palveluja.*

### **2. Palkkioluokka**

*Hoitopalkkio 579,77 euroa/kk*

- *Kaikki 1.palkkioluokan kriteerit täyttyvät ja omaishoitajan työ on selkeästi fyysisesti ja psyykkisesti raskaampaa kuin palkkioluokka 1.*
- *Hoidettavan ympärivuorokautinen avuntarve on jatkuvaa.*
- *Hoidettava tarvitsee apua ja valvontaa sosiaalisessa kanssakäymisessä.*
- *Hoidettava saattaa vaatia runsaasti erityishoitotoimenpiteitä.*
- *Ilman omaishoitajan panosta hoidettava tarvitsisi runsaasti muita palveluja kaikkina vuorokauden aikoina tai tehostettua palveluasumista.*

### **3. Palkkioluokka**

*Hoitopalkkio 703,72 euroa/kk*

- *2. palkkioluokan kriteerit täyttyvät*
- *Valvonta, hoiva, hoito ja omaishoidon sitovuus vastaa laitoshoidon tarvetta.*
- *Ilman omaishoitajan panosta hoidettava tarvitsisi runsaasti muita palveluja kaikkina vuorokauden aikoina tai laitoshoidoa/palveluasumista.*



**Erityispalkkioluokka**

*Hoitopalkkio 799,81 euroa*

- *Tähän maksuluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa ja huolenpitoa ja hoitotyö on sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden raskaan siirtymävaiheen aikana.*
- *Tuki myönnetään saattohoitovaiheessa tai hoidettavan toipuessa vakavasta sairaudesta, kun hoitaja jää pois työstä kokopäiväisesti hoitamaan hoidettavaa eikä saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä*
- *tuki voidaan edellä mainituissa tilanteissa myöntää, kun hoidon arvioidaan olevan lyhytaikaista ja sitä maksetaan enintään puolen vuoden ajalta.*

***Omaishoidettavan saamat muut palvelut ja niiden vaikutus omaishoidontukeen.***

*Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä laissa (omaishoitolaki 4 § 1 mom) edellytetään tai hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella (omaishoitolaki 5§).*

*Jos hoidettava on säännöllisessä vuorohoidossa asumispalvelu- tai laitoshoitopaikalla vähintään puolet kuukaudesta hoitopalkkiosta vähennetään puolet.*

*Vähäisempi sitovuus huomioidaan hoitopalkkion suuruudessa vähentävästi (100 €/kk), kun hoidettava on säännöllisesti arkipäivisin yli 7 tuntia esim.*

- *päivä- tai työtoiminnassa*
- *päivähoidossa*
- *aamu- ja iltapäivähoidossa*

***Lisäksi hoitopalkkiota voidaan vähentää jos esim.***

- *hoidettava saa runsaasti muita palveluja, esim. tilapäishoito, henkilökohtainen avustaja yli 30 tuntia/kk, kotihoito (kotihoiton kohdalla vähintään 3 käyntiä/vrk)*

**Alle 18-vuotiaille myönnettävän omaishoidontuen palkkiokriteerit**

Lasten ja nuorten omaishoidontukeen ovat oikeutettuja ensisijaisesti vaikeasti vammaiset ja sairaat, joiden hoito terveeseen tai vammattomaan samanikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna on erittäin vaativaa ja sitovaa. Hoidon tarvetta ja sitovuutta arvioidessa lapsen tai nuoren taitoja verrataan vammattomaan ja terveeseen ikätoveriin, ja kiinnitetään huomiota siihen osaan lapsen hoitoa ja huolenpitoa, mikä johtuu lapsen sairaudesta tai vammasta. Päivittäisten toimintojen lisäksi arvioidaan psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä.

Hoito ja huolenpito toteutetaan henkilön kotona. Omaishoitajan tulee olla elämäntilanteensa, terveytensä ja toimintakykynsä (psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen) puolesta soveltuva omaishoitajaksi ja täysi-ikäinen. **Omaishoitajan tulee kyetä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa. Vanhemmilla on aina hoitovastuu alle 18-vuotiaista lapsistaan.**

Arvioinnissa katsotaan kokonaistilanne ja omaishoitajan antaman hoidon vaativuus ja sitovuus henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa:

- peseytyminen
- ruokailu
- liikkuminen
- lääkitys
- pukeminen
- wc-toiminnot
- muut terveyden- ja sairaanhoidolliset toimenpiteet

**0-17 vuotiaat; Omaishoitajan ja omaishoidettavan saamat muut palvelut ja niiden vaikutus omaishoidontukeen.**

*Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä laissa (omaishoitolaki 4 § 1 mom) edellytetään tai hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella (omaishoitolaki 5§).*

*Jos hoidettava on säännöllisessä vuorohoidossa asumispalvelu- tai laitoshoitopaikalla vähintään puolet kuukaudesta hoitopalkkiosta vähennetään puolet.*

*Vähäisempi sitovuus huomioidaan hoitopalkkion suuruudessa vähentävästi 100 €/kk jos hoidettava saa säännöllistä*

- lyhytaikaishoitoa tai perhehoitoa yli 7 vrk/kk.*
- hoidettavalla on runsaasti muita palveluja kuten esimerkiksi henkilökohtainen apu yli 30 tuntia/kk.*

*Jos hoidettava käy säännöllisesti päivisin päivähoidossa tai koulussa ja saa runsaasti edellä mainittuja palveluja kotiin, voi olla mahdollista että perhe ei ole oikeutettu omaishoidontukeen.*

*Omaishoidontukea ei myönnetä jos muut palvelut turvaavat hoidon ja huolenpidon paremmin kuin omaishoidontuki. Tällaisia palveluja voivat olla esimerkiksi kaupungin järjestämä perhetyö, henkilökohtainen apu, asumisvalmennus, tai perheellä on lastensuojelun palveluja.*

*Omaishoidontukea ei myönnetä jos perheessä ollaan aloittamassa tai on kesken lastensuojelun palvelutarpeen arvioin.*

**1.Palkkioluokka**

*Hoitopalkkio 403,35 €*

- *Omaishoidettavalla on jatkuvan hoidon tarve*
- *Omaishoidettava on vaikeasti vammaisen tai vaikeasti sairas henkilö, jonka hoito ja huolenpito on päivittäin erittäin runsasta ja sitovaa.*
- *Hoidettava ei selviä itsenäisesti ikätasoon liittyvistä arkitoimista vaan vaatii jatkuvasti erityistä hoitoa, apua, ohjausta ja valvontaa (esim. syöminen, pukeminen, peseytyminen, wc-toimet, nukkumaan meno)*
- *Hoidon sitovuuden lisäksi kiinnitetään huomiota kommunikaatioon ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyviin taitoihin.*
- *Hoidettavalla on vaikeuksia liikkua itsenäisesti kodin ulkopuolella.*

**2.Palkkioluokka**

*Hoitopalkkio 579,77 euroa*

- *Kaikki 1.palkkioluokan kriteerit täyttyvät ja omaishoitajan työ on selkeästi fyysisesti ja psyykkisesti raskaampaa kuin palkkioluokka 1.*
- *Hoidettavan ympärivuorokautinen avuntarve on jatkuvaa, ei satunnaista.*
- *Hoidettavaa ei voi olla yksin kuin hyvin lyhyitä aikoja (1-2 tuntia)*
- *Hoidettava tarvitsee apua ja valvontaa sosiaalisessa kanssakäymisessä.*
- *Hoidettava saattaa vaatia runsaasti erityishoitotoimenpiteitä.*

**3.Palkkioluokka**

*Hoitopalkkio 703,72 euroa*

- *Kaikki 1. ja 2. palkkioluokan kriteerit täyttyvät*
- *Omaishoitaja on sidottu ympärivuorokautisesti.*
- *Sitovuustaso vastaa laitoshoidon tarvetta.*

**Erityispalkkioluokka**

*Hoitopalkkio 799,81 euroa*

- *Tähän maksuluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa ja huolenpitoa ja hoitotyö on sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden raskaan siirtymävaiheen aikana.*
- *Tuki myönnetään saattohoitovaiheessa tai hoidettavan toipuesssa vakavasta sairaudesta, kun hoitaja jää pois työstä kokopäiväisesti hoitamaan hoidettavaa eikä saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä*
- *tuki voidaan edellä mainituissa tilanteissa myöntää, kun hoidon arvioidaan olevan lyhytaikaista ja sitä maksetaan enintään puolen vuoden ajalta*